

INSTITUT BAIX PENEDÈS
QUART D'ESO

Continguts de Llengua Catalana

Morfosintaxi

1. Modalitats d'oracions
2. Categories gramaticals
3. Sintagmes
4. Funcions sintàctiques
5. Oració simple i oració composta
6. Oració composta: juxtaposada, coordinada i subordinada.

Ortografia

7. El vocalisme: sons, grafies, separació de síl·labes, accentuació i diacrítics.
8. El consonantisme: sons oclusius, fricatius i africats.

Comprensió lectora i lèxic

- Llegir la lectura i respondre les preguntes.

DOSSIER DEL TEMARI

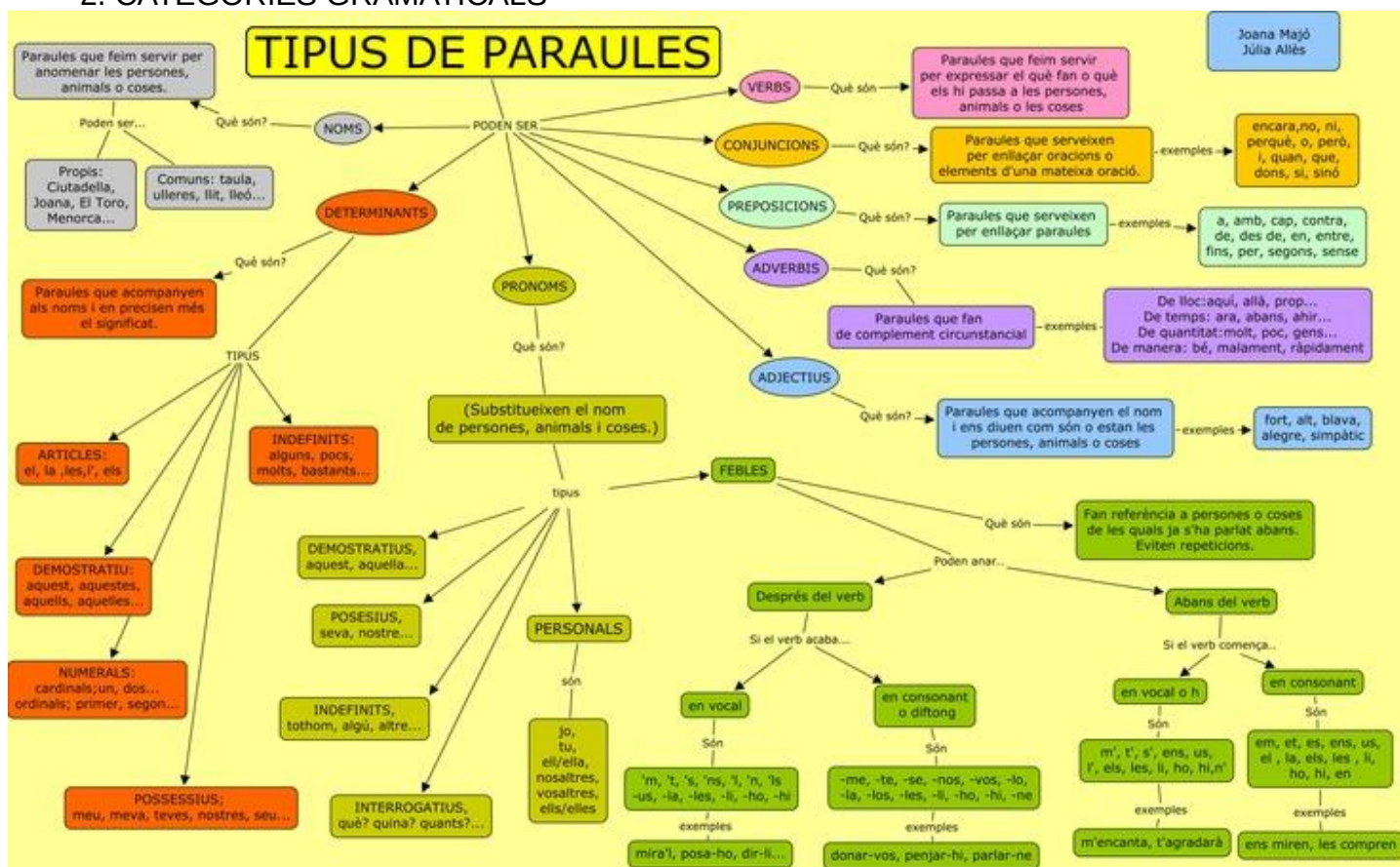
MORFOSINTAXI

1. MODALITATS D'ORACIONS

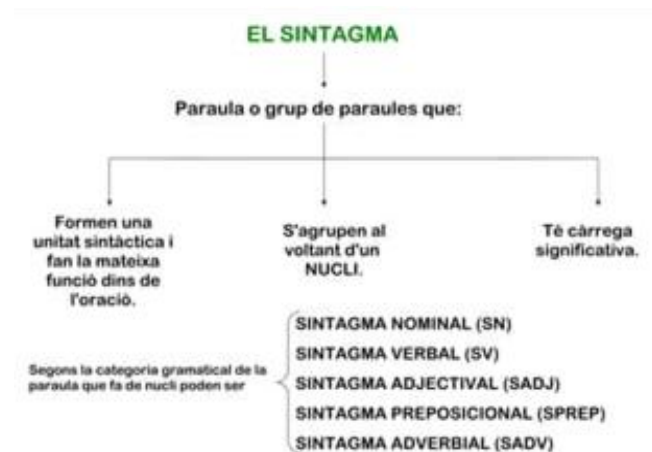
que parla:

2. CATEGORIES GRAMATICALS

3. SINTAGMES

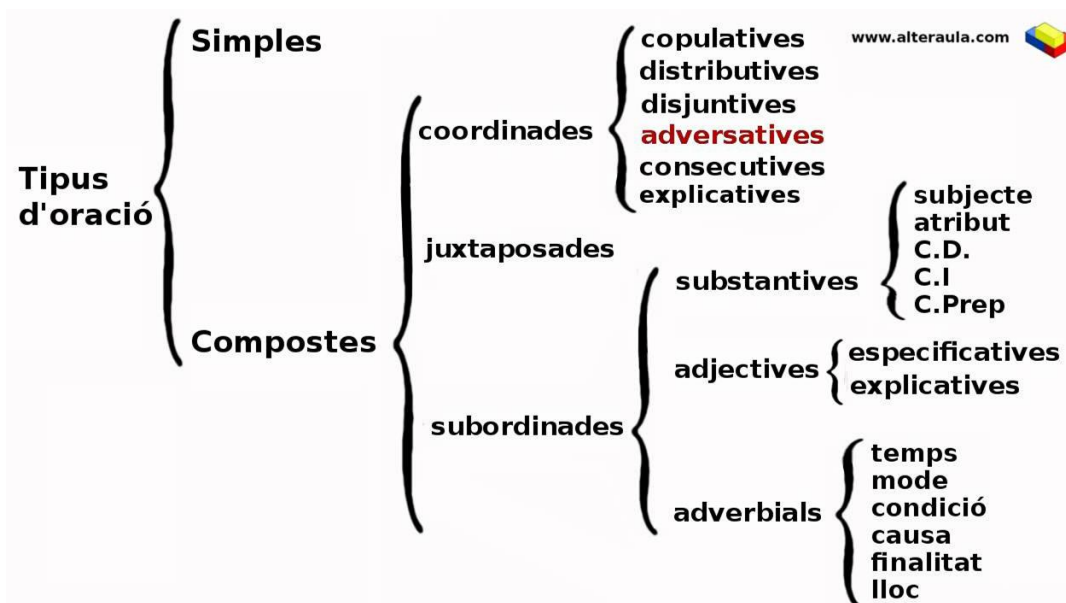

4. FUNCIONS SINTÀCTIQUES

3. LA COMPLEMENTACIÓ VERBAL

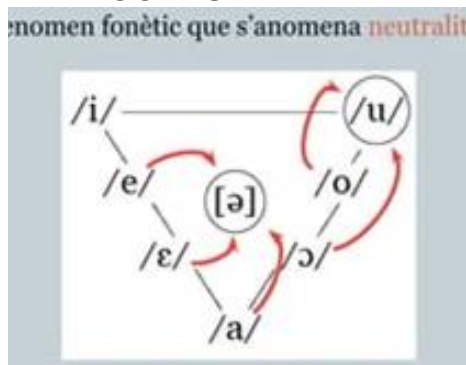
	COMPL	CARACTERÍSTIQUES	EXEMPLES
Predicat nominal	ATRIBUT	Amb el verb copulatiu (<i>ser, estar, semblar</i>).	<i>Es molt espavilat.</i> <i>La noia està trista.</i>
Predicat verbal	CD	Amb verbs transitius. No pot dur <i>prep. a</i> (a excepció davant de tots, tothom, ningú).	<i>Ell menja pizza.</i> <i>Comprà un llibre.</i>
	CI	Destinatari de l'acció verbal.	<i>He enviat un correu a l'Aina.</i>
	CC	Modalitats: <i>temps, lloc, mode, companyia, quantitat, instrument i causa</i> .	<i>Vindrà a Barcelona.</i> <i>Ambarà tard.</i>
	CRV	Porta <i>prep.</i> Es perd davant del <i>que</i> . Davant d'infinitiu <i>en</i> i <i>amb</i> canvien a <i>a</i> .	<i>S'ha enamorat de la cosa.</i> <i>Pensava a anar-hi.</i>
	CPred	S'assembla a l'atribut, però va amb un verb predicatiu.	<i>Ambar contenta.</i> <i>Viu feliç.</i>
	CAgent	Apareix a les oracions passives	<i>La carta serà enviada per en Pau.</i>

5 i 6. ORACIÓ SIMPLE I ORACIÓ COMPOSTA

ORTOGRAFIA

7. EL VOCALISME

8. EL CONSONANTISME

			PUNT D'ARTICULACIÓ						
		<i>sordesa/ sonoritat</i>	<i>bilabials</i>	<i>labiodentals</i>	<i>dentals</i>	<i>alveolars</i>	<i>palatals</i>	<i>velars</i>	<i>bilabiovelars</i>
MANERA D'ARTICULAR	<i>oclusius</i>	sords	[p]		[t]			[k]	
		sonors	[b]		[d]			[g]	
	<i>africats</i>	sords				[ts]	[tʃ]		
		sonors				[dz]	[dʒ]		
	<i>fricatiu</i>	sords		[f]		[s]	[ʃ]		
		sonors		[v]		[z]	[ʒ]		
	<i>aproximants</i>	sonors	[β]		[ð]		[y]	[ɣ]	[w]
	<i>nasals</i>	sonors	[m]	[ɱ]	[ɲ]	[n]	[ɲ]	[ŋ]	
	<i>laterals</i>	sonors			[ɭ] / [ʎ]	[l] / [ʎ]	[ʎ]		
	<i>ròtics</i>	<i>bategant</i>	sonor				[r]		
<i>vibrant</i>		sonor				[r]			

COMPRENSIÓ LECTORA I LÈXIC

UNA CRIATURA DE COSTUMS FIXOS

Hauria d'haver estat un penjament ordinari. De fet, el penjament ja en va ser, d'ordinari. El que va ser molt estrany és tot el que va passar després.

L'home que van penjar era un jugador que es deia Harry Graham. Gairebé tothom l'anomenava Gray Hank. Un dia, en un bar, va matar un home. Es van barallar arran d'una partida de cartes.

Això va passar a Montana el 1865, una època i un lloc en què els homes no s'hi pensaven gaire, a fer justícia pel seu compte. Encara no havia passat una hora d'ençà del crim, que els habitants del poble van organitzar un judici i van decidir penjar en Gray Hank per assassinat.

Els qui l'havien de penjar van tirar un corda amb un llaç escorredor per sobre una branca. Van lligar-ne un extrem a una mata i van posar el llaç al coll del Hank, que era dalt d'un cavall.

D'un cop de fuet el cavall va escapar-se de sota seu i els peus del Hank van començar a moure's desesperadament a més de mig metre del terra. Es va quedar penjat exactament mitja hora, i la gent s'ho mirava. Després van venir uns quants metges i van confirmar que era mort. Van deslligar la corda de la mata i dos homes van baixar el cos.

Tan bon punt els peus li van tocar al terra, el cadàver es va precipitar a la gent, arrossegant la corda al seu darrere. El cap no parava de fer voltes, els ulls miraven fixos i la llengua li penjava. El mort tenia la cara espantosament morada, i els llavis mols de bava sanguinolenta. Cridant esgarrifats, la gent va fugir. S'entrebancaven i queien l'un damunt de l'altre. Es trepitjaven, s'empenyien, s'empentaven.

Mentrestant, l'horrible mort corria fent salts amunt i avall, i aixecava els peus tan amunt que a cada passa es picava el pit amb els genolls. La llengua li ballava com si fos la llengua d'un gos cansat. Dels llavis botits no parava de caure escuma. El crepuscle va afegir més terror a l'escena, i els homes van fugir d'aquell indret sense atrevir-se a mirar enrere.

En tota aquesta confusió va aparèixer la figura esvelta del doctor Arnold Spier. Era un dels metges que havia confirmat la mort de l'assassí. Va avançar directament cap al mort, que ara es movia una mica més a poc a poc i sense tantes batzegades.

L'Arnold Spier va agafar el cadàver pels braços i el va estirar de panxa enlaire. A l'acte, el cadàver es va enrigidir i es va quedar quiet.

-Els mort són de costums fixos- va explicar-. Un cadàver dret sempre camina i corre. Però si l'estires es queda ben quiet.

Ambrose Bierce

ACTIVITATS:

Argument:

- 1- En quin lloc s'ambienten els fets d'aquests conte? Com es justifica l'actitud de la gent davant la justícia? Per què pengen Gray Hank i qui pren la decisió de fer-ho?
- 2- Com pengen Gray Hank i quanta estona passa fins que s'acosten els metges a confirmar la seva defunció?
- 3- Què passa quan els peus de Gray Hank toquen al terra?
- 4- Entre la confusió apareix el doctor Arnold Spier. Què fa amb el cadàver i com justifica la reacció del mort?

Comentari:

- 1- La carrera boja del cadàver i la foscor creixent provocaven el terror entre la multitud fins al punt que els homes fugen sense mirar enrere. Què et sembla aquesta reacció? Què faries en una situació semblant? Què t'ha semblat més extraordinari del relat?
- 2- Gray Hank és penjat una hora després que hagi matat un home, i entremig encara hi ha hagut un judici molt breu. Quina opinió tens d'un sistema de fer justícia tan ràpid? Creus que s'ha d'aplicar la pena de mort als assassins, malgrat que aquesta condemna no permeti rectificacions? O penses que, per greu que sigui el crim que s'ha comès, tot el món té dret a rehabilitar-se, complint la condemna que la societat consideri adequada?

Expressió:

- 1- El relat descriu detalladament i amb realisme el penjament, però el cadàver i la carrera que inicia són descrits de manera hiperbòlica o exagerada. Anota a la teva llibreta les descripcions que et semblin exagerades.
- 2- L'explicació del doctor Spier al final del relat, et sembla convincent? Proposa i escriu un final alternatiu.